

ATATÜRK VE SPOR

*Yurdanur Erbasan
Kadıköy Anadolu Lisesi
Beden Eğitimi Öğretmeni*

Mustafa Kemal: Türk gençliğini bir unsurla birleştirmek istemiş ve bunu gerekliliğine inanarak düşüncelerini gerçekleştirmiştir. Gençlik ve Spor. Birbirini bütünleyen iki kavram. İçinde bulunduğumuz bugünün sporu varlığını, aşamalarını Atatürk'e borçludur. Her alanda büyük ilerlemeler kaydedip yenilikler yaratan Gazi'nin "Sağlam Kafa Sağlam Vücutta bulunur" sözünde yarattığı genç Türkiye Devletinin geleceği için düşündüğü ana esaslardan biriydi hiç kuşkusuz. Nitekim daha Cumhuriyetin ilanından önceki günlerde hazırlanan hükümet programında Beden Eğitimi Derslerinin okutulmasını şart koşmuş ve Milli Eğitim programında yer alması için 1923 yılında emir vermiştir. Beden Eğitimi öğretmeni yetiştiren okulların açılmasını, okul mezun verene kadar kurslar düzenlenmesini istemiş ve kurulan komisyonda Avrupa'da Beden Eğitimi öğrenimi yapmış olan Ali Sami Yen Beyi görevlendirmiştir. "Efendiler, Dünyada spor hayatı ve spor dünyası çok mühimdir. Bu kadar mühim olan spor hayatı bizim için dahada mühimdir. Size açıkça söylemeliyim ki başarmak için milletçe sporun değerini anlamak, kalpten inanmak ve vatani görev saymak gerekir. İşte sizin omuzlarınızdaki ağır yük bu gerçeği ortaya çıkarmaktır" diyerek kesin istek ve emirlerini ortaya koymuş ve fiilen sporun başlamasında öncü olmuştur. Ata, bu konudaki görüşlerini şöyle açıklıyor. "Türk sporculuğu Uluslararası alanda layık olduğu yerini kazanacaktır. O zaman Türk sporculuğu ilke ve Ulus yaşamında etkinleştiği kadar birazda medeni ve belkide benim tahminimden çok bir uygarlık simgesi olacaktır."

Atatürk'ün bu konudaki çaba ve girişimlerine bir Fransız Dergisinde övgü ile yer verilmiş ve şu sözleri kullanmışlardır. "Dünyada ilk defa Beden Eğitimi mecburi kılan devlet adamı o oldu. Yalnız kağıt üzerinde ve nutuklarda değil bunu bilfiil yerine getirdi. Stadyumlar ve çeşitli spor merkezleri tesis ettirdi. Halk evlerinin, sporkollarını bizzat düzenledi ve milletin kaderine hakim olduğu günden itibaren Türkiye'de spor gittikçe artan bir önem ve değer kazandı."

"Aslında Türk Ulusu anadan doğma sporcudur. Henüz yürümeye başlayan köy çocuğu bile harman yerinde güreşir. Köylülerimiz tarlada, ormanda bedeni çalışma içindedir. Erkeği ile kadını ile ata en iyi şekilde biner. Hangi Türk askerini meydana çıkarsanız kusursuzca güreşir. Fakat bunlar yeterli değildir tabiki. Sporun yönlendirilmesi vede düzenlenmesi gerekirdi." Bu konuda sorunlar oldukça büyüktü.

Mustafa Kemal Türk sporunun sorunlarına gerçekçi gözle bakan ilk öncülerden biriydi. Meclise verdiği raporda çocukların yetişmesi ve spor kavramının yerleşmesi için birçok maddeler sıralamıştır. Bir konuşmasında da sporu zeka ile birleştirmiş ve şöyle devam etmiştir." Spor, yalnız beden yeteneklerinin bir üstünlüğü sayılamaz, anlayış ve zeka, ahlakta bu işe yardım eder.

Zeka ve kavrayışı kısa olan kuvvetliler zeka ve anlayışı yerinde olan daha az kuvvetlilerle başa çıkamazlar. BEN SPORCUNUN ZEKİ, ÇEVİK VE AYNI ZAMANDA AHLAKLASINI SEVERİM."

Atatürk, sporun ve sporcunun büyük öncüsü idi. O devirde bir çok bölgelerde spor alanları, sahaları ve stadyumlar yaptırdı.

Halk evlerini de çeşitli kültür faaliyetleri yanı sıra önemli birer spor merkezi haline getirdi. Yine onun emri ile çeşitli spor kulüpleri kuruldu. Türk kadınına spora teşvik etti ve ilk bayan sporcular onun zamanında yetişti. Şehit çocukları için spor alanları açtırdı. Sporcuları teşvik etti ve destekledi. "Zafer, zafer benimdir diyebilenin. Başarı, başaracağım diye başlayanın ve başardım diyebilenin" sözleri ile kamçıladı. Onu, ya bir spor yarışmasını büyük heyecan içinde izlerken yada yüzerken, ata binerken veya kürek çekerken görmek mümkündür.

En çok sevdiği sporda güreşti. Sporun her branşında mükemmel denilebilecek bir kapasiteye sahipti. Bu branşları yut çapında geliştirmek için çalıştı. Güreş, binicilik, kürek, atıcılık, yelken, yüzme, futbol, boks, havacılık, atletizm.

Bu dalların hepsinin yurda yerleşmelerini ve belli bir düzeye ulaşmalarını, büyük sporcuya Mustafa Kemal'e borçluyuz.

Gençliği ve sporu bir ulusun yücelmesinde birinci ve en önemli basamak olarak değerlendiren, bu iki unsuru birbiriyle bütünleyen büyük önder aramızdan ayrılmadan önce, siz gençliğe 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nı armağan etmiş ve birkez daha ölümsüzlüğünü kanıtlamıştır. 19 Mayıs Bayramı Atatürk'ün ulusal Kurtuluş Savaşı'nı başlatmak üzere Sansun'a ayak bastığı günün 16. yıldönümünde 19 Mayıs 1935 tarihinde ilk kez İstanbul'da ATATÜRK SPOR BAYRAMI olarak kutlanmıştır.

Her yıl bu bayramı onsuz fakat onun inancı ile, onun için kutluyor, şükranlarımızı bir kez daha sunuyoruz ve diyoruz ki "EY VARLIĞIMIZI YARATAN SEVGİLİ ATATÜRK, AÇTIĞIN YOLDA KURDUĞUN İLKELERDE, GÖSTERDİĞİN AMAÇTA HİÇ DURMADAN YÜRÜYECEĞİMİZE VE BU UĞURDA SEVE SEVE KANIMIZI AKITACAĞIMIZA SÖZ VERİRİZ."

Spor alanında bizde ona armağanlar sunuyor, her yıl 19 Mayıs Törenleri, Gazi Koşusu, Sivas'tan sonra Ankara'ya geliş tarihi olan 27 aralıkta yapılan Atatürk Koşusu ve Atatürk Kupası adı altında yaptığımız spor karşılaşmaları ile izinde olduğumuzu kanıtıyoruz.

Evet sevgili gençler, şimdide sizlere biz çağrı yapıyoruz: Spora yönelin, bizimle birlikte bu kutsal uğraşın, güzel mücadelenin zevkini tadın.

SPOR BİLİM DERGİSİ